

більності в умовах реформування сучасного суспільства. Профільне навчання спрямоване на набування старшокласниками навичок самостійної науково-практичної, дослідницько-пошукової діяльності, розвиток їхніх інтелектуальних, психічних, творчих, моральних, фізичних, соціальних якостей, прагнення до саморозвитку і самоосвіти.

У процесі профільного навчання розв'язують цілу низку завдань, а саме:

1) створення умов для вираховування і розвитку навчально-пізнавальних і професійних інтересів, нахилів, здібностей і потреб учнів старшої школи в процесі їхньої загальноосвітньої підготовки;

2) виховання у учнів любові до праці, забезпечення умов для їхнього життєвого і професійного самовизначення, формування готовності до свідомого вибору і оволодіння майбутньою професією;

3) формування соціальної, комунікативної, інформаційної, технічної, технологічної компетенцій учнів на до профільному рівні, спрямовування підлітків щодо майбутньої професійної діяльності;

4) забезпечення наступно-перспективних зв'язків між загальною середньою і професійною освітою відповідно до обраного профілю.

Результати дослідження з реалізації курсів за вибором у старшій школі

В. І. Кизенко, канд. пед. наук

Внаслідок педагогічного експерименту встановлено, що значна частина вчителів недостатньо орієнтується у призначенні курсів за вибором, їхньої ролі, вибору тематики, особливостей організації. У сучасному загальноосвітньому навчальному закладі не відпрацьовано процедуру затвердження курсів за вибором.

Проведене дослідження стану реалізації курсів за вибором у старшій школі дає підстави констатувати такі типові недоліки у цій справі:

1) відсутність достатнього вибору курсів за вибором, обмеженість їхнього змісту; 2) однобокості у розумінні функцій курсів за вибором, зокрема факультативів, використання їх тільки як засобу задоволення і розвитку вже визначеного в учнів пізнавального інтересу та відповідної профорієнтації; 3) ототожнення функцій курсів за вибором на II та III ступенях школи, однаковий підхід до розробляння їхнього змісту; 4) недостатня узгодженість факультативного навчання з іншими формами диференціації навчання та позакласної роботи: на-

прямами і профілями, зокрема з передбаченими ними поглибленими курсами і спеціальними курсами, зі змістом гурткової роботи.

Недоліки використання факультативної форми навчання у загальноосвітніх навчальних закладах зумовлені і недостатнім теоретичним розробленням проблеми факультативів у педагогічній науці щодо сучасних умов і завдань середньої загальноосвітньої школи.

Останнім часом інтенсивно обговорюють проблему впровадження у старшу (профільну) школу курсів за вибором. Кожний загальноосвітній навчальний заклад повинен мати банк курсів за вибором. Учням надають змогу обирати такі курси, які найбільше відповідають їхнім інтересам.

Спеціальний курс у складі курсів за вибором доповнює, поглиблює зміст певного навчального курсу чи предмета державного освітнього компонента і визначає спеціалізацію профілю. Спеціальні курси є обов'язковими для вивчення учнями.

Факультативний курс – навчальний матеріал певного обсягу і структурно завершеного змісту, який факультативно вивчають протягом певного періоду.

На особливу увагу заслуговують питання формування груп для вивчення курсів за вибором (спецкурсів, факультативних курсів) та організації вивчення їх. З цією метою було проведено дослідницько-експериментальну роботу з реалізації факультативного курсу «Фізіологія людини». Дослідження показало, що в деяких учнів спонукальні мотиви безпосередньо викликані їхніми професійними намірами. Отже, конче потрібно глибоко вивчати пізнавальні інтереси, професійні наміри школярів, а також з'ясувати чинники відвідування ними занять.

Результати проведення курсів за вибором визначають за такими показниками, як успішне виконання завдань з вивчення матеріалу та успішне виконання самостійних робіт тощо. Дальший результат виявляється у здібності випускників орієнтуватися у сучасних наукових поняттях та інформації, в умінні використовувати здобуті знання на практиці.

Система форм організації навчально-виховного процесу в профільній школі

О. В. Барановська, канд. пед. наук

Аналіз педагогічної літератури дозволив виділити різні підходи щодо тлумачення і розкриття сутності поняття «форма навчання».